

UGLED STEČEN IZVRŠNOSĆU OBRAZOVNOGA I ZNANSTVENOG RADA

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu svoj je nacionalni i međunarodni ugled od samoga početka stjecao vrsnoćom obrazovnoga, znanstvenoga i stručnoga djelovanja. Pridržavao se pri tom najbolje međunarodne prakse u uvođenju visokih obrazovnih standarda, poticanju znanstvenih istraživanja i objavljivanju njihovih rezultata, primjeni novih kliničkih spoznaja i metoda te razvoju javne zdravstvene službe. Znanstveno se djelovanje Medicinskoga fakulteta uvijek odvijalo u skladu s činjenicom po kojoj su medicinsko obrazovanje i znanstveno istraživanje čvrsto povezani i po kojoj je prijenos znanstvenih spoznaja u nastavu i kliničku praksu predujet uspješnog akademskog djelovanja.

Nastavak na 6. str.

hrvatska sveučilišta

Autor fotografija Damir Humski

GODINA I.
BROJ 2
27. PROSINCA
2017.

PORUKE I POUKE STOGODISNJEG KALENDARA

Stogodišnjica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu priča je s porukom i poukom. Uzorno organiziranim obilježavanjem ovog jubileja poslana je upečatljiva poruka o vitalnoj nacionalnoj važnosti akademske zajednice, poruka podjednako upućena kako samoj toj zajednici tako i svima koji sudjeluju u vođenju hrvatske Države. A dvije glavne pouke također se tiču i države i akademske zajednice. Prva je da ni nesloboda – današnji značaj: besparica – ne smije postati izlika za nerad i nepromišljenost. Druga je pouka da bez solidarnosti – Papa Frane rekao bi „milosrđa“, a naš Ustav kaže „socijalne države“ – moć znanosti, obrazovanja i državne prisile postaje ne samo bez-smislena nego i opasna.

Vitalna nacionalna važnost akademske zajednice u slučaju zagrebačke Medicine očituje se, prvo, u višestoljetnom otporu tuđinskih vladara da se dopusti osnivanje ustanove u kojoj bi nacionalna elita samostalno brinula o zdravlju vlastitog naroda. No brzina kojom je Zagrebačka medicina stala na vlastite noge čim joj je to dopušteno te svjetski rezultati koji su na obrazovnom, stručnom i znanstvenom polju postignuti u puno kraćem roku nego je to trebalo razvijenjima – onima koji su nas kočili – ukazuju kakav bi razvojni zamašnjak država mogla steći u akademskoj zajednici kada bi u nju uložila dovoljno obzira, mudrosti i novca. Dodat ću i medije koji bi razumijevanjem i praćenjem bitnih potreba akademske zajednice mogli nemalo pomoći i društvu i sebi, umjesto da teme nalaze kopajući po fakultetskim kontejnerima.

A pouka iz solidarnosti ne slijedi naprosto iz naravi medicine, nego iz opredjeljenja sadržanog u Hipokratovoj zakletvi. Za ključni doprinos zagrebačke Medicine još uvijek podnošljivom sustavu javnog zdravstva najzaslužniji je čuveni Andrija Štampar i njegova Škola. Ali prava, vrhunska metafora solidarnosti, milosrđa, pa i socijalne države, je Vukovarska ratna bolnica. Zato je onodobni prijedlog Medicinskog fakulteta da Nobelovu nagradu dobiju dr. Vesna Bosanac i dr. Juraj Njavro i supotpisalo stotinjak nobelovaca. Ako išta, ta bi epopeja trebala ostati nerazorivom branom ne samo posvemašnjoj komercijalizaciji medicine nego i čitave znanosti i visokog obrazovanja.

Duško Čizmić Marović

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU 1917. – 2017.

Predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović uručuje Državnu nagradu prof. Marijanu Klarici, dekanu Medicinskog fakulteta

100 godina uspjeha zagrebačke Medicine

Odlukom Predsjednice Republike Hrvatske od 31. srpnja 2017. Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u povodu stote obljetnice osnutka i djelovanja dodijeljena je Hrvatska državna nagrada za izniman doprinos u nastavnoj, znanstvenoistraživačkoj i društveno-humanitarnoj djelatnosti medicine, kontinuiranog razvoja i unapređenja zdravstva, kao najstarijem, najuglednijem i najvećem liječničkom visokom učilištu u Republici Hrvatskoj.

Nastavak na 2. str.

Damir Boras, rektor

Pjevački zbor "Lege artis"

Milan Bandić, gradonačelnik

Blaženka Divjak, ministrica

Zvonko Kusić, predsjednik HAZU

M. Mazzaroli i D. Drechlerova

Milan Kujundžić, ministar

Gordan Jandroković, Sabor RH

Gudači Muzičke akademije

K. Grabar Kitarović, Predsjednica

Povijest borbe za samostalnu zdravstvenu politiku prema narodnim potrebama

Nastavak sa 1. stranice

MEDU MALOBROJNIMA SMO KOJI VRHUNSKA ZNANJA PRONOSIMO OD ISTRAŽIVANJA PREKO KLINIKA I LABORATORIJA DO INDUSTRIJE

Piše:
prof. **Marijan Klarica**,
dekan

Z

apočet ću onim čime započinje i naša prigodna Monografija, dalekosežnom ocjenom autorice Stelle Fatović-Ferenčić: „Stvaralačka i kontinuirana uloga naroda u formiranju kulturnih vrijednosti u našoj je sredini izrazito zamjetna upravo na primjeru dugotrajne i neprekidno obeshrabrivane borbe za temeljne akademske institucije: Akademiju znanosti i umjetnosti, Sveučilište te, napose, za osnutak i ustroj Medicinskog fakulteta Zagrebačkog sveučilišta”.

500 godina pripreme

Dok se prvi europski medicinski fakultet osnovan u Bologni 1158., u Beču 1365., a u Budimu 1389., Zagreb će na tu privilegiju čekati više od 500 godina. Najveći dio tih dugih stoljeća Hrvatska će biti tek predizem kršćanskoga, razvijenog svijeta koji je Hrvatskom i vladao, pa ne čudi da nam nije bila pružena mogućnost samostalnog oblikovanja zdravstvene politike prilagođene narodnim potrebama. Pa ni kada je Marija Terezija 1776. uvela novi, jedinstveni sustav školstva u Monarhiji, po kome je i Hrvatska dobila Kraljevsku akademiju znanosti s teologijom, filozofijom i pravom, zahtjev profesorskog kolegija Akademije da se uvede studij kirurgije i primaljstva odbijen je i 1790. i 1840. i 1843. A kada je 1844.

odobreno otvaranje Katedre za primaljstvo (uz uvjet da ju Hrvatska sama financira), Bachov je apsolutizam zakočio svaki razvoj. Zakonom iz 1874. Sveučilište u Zagrebu trebalo je dobiti četiri fakulteta - Pravni, Bogoslovni, Filozofski i Medicinski. Ali Medicinski fakultet neće biti otvoren ni o 40-oj obljetnici novoga Sveučilišta premda se Akademski senat kolovoza 1914. hrvatskom Banu još jednom obraća s takvom molbom. No ratni su užasi 1917. vapili za novim liječnicima, a i austrijsko ugarska su ratna nesuglasja pomogla da pod nabujalim pritiscima akademskih uglednika, Liječničkog zbora i naprednih hrvatskih političara, i sam nasljednik Franje Josipa, car Karlo I., u zadnjoj godini Austro-Ugarske monarhije dade potporu projektu hrvatskog Medicinskog fakulteta.

Osnivačka efikasnost

Višestoljetna čežnja i višedecenijske pripreme - stručne, znanstvene, organizacijske, kadrovske i financijske - zaslužne su da je još za rata i u doba raspada stare države dovršen temelj a u samo nekoliko poratnih godina osigurano sve što je trebalo za uspješan, plodan početak i održiv razvoj novoga Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Datumi u 1917., godini osnutka, redali su se ovako: 25. siječnja na sjednici Hrvatskog sabora narodni zastupnik Milan Rojčić iznosi prijedlog za osnivanje medicinskog fakulteta; 13. studenog Hrvatski sabor donosi odluku o osnivanju Medicinskog fakulteta; 17. studenog javnim se oglasom pozivaju kandidati da prijave upis; 20. prosinca održana je prva sjednica nastavnika; 12. siječnja 1918. dr. Drago Perović drži u auli Sveučilišta prvo predavanje pod naslovom: "O smjeru nastavnog i znanstvenog rada u anatomiji". 11. svibnja '18 za prvog je dekana izabran prof. dr. Miroslav Čačković. Razvoj je u prvih nekoliko godina tekao tako da su već 1919. su popunjene sve katedre I. i II. godišta; organizirano 5 zavoda; 1920 - 1922. osnovano 10 klinika i Patološko-anatomski institut; 1921. je objavljen prvi udžbenik Medicinskog fakulteta „Kemija za medicinare“ Frana Bubanova. A na čast ondašnjim, i na poticaj današnjim i budućim studentima našeg Fakulteta treba istaći da je prvom udžbeniku prethodio priučnik - „Upute u kvalitativnu i kvantitativnu analizu mokraće“ - kojeg je već 1919. priredio i objavio student Janko Pajas; 1923., pet godina nakon osnivanja, 28. veljače

Predsjednica RH i predsjednik Sabora RH s domaćinima i dobitnicima nagrada

**GODIŠNJE
PUBLICIRAMO
IZMEĐU
1100 I 1200
ZNANSTVENIH
RADOVA**

u auli Sveučilišta promovirani su prvi liječnici s diplomom zagrebačkog Medicinskog fakulteta, Zlatko Sremec i Milan Jovanović.

ma donio i nemala organizacijska, stručna i rukovodna iskustva ugrađena u današnje naše napore internacionalizacije.

Iskustva pomaganja

Četiri desetljeća jedini hrvatski medicinski fakultet bio je u Zagrebu, da bi zbog povećanih potreba u Rijeci fakultet bio osnovan 1955. U Splitu i Osijeku 1979. su otvoreni područni studiji medicine koji su se osamostalili 1997. (Split) i 1998. godine (Osijek). U Zagrebu se 1959. osniva Visoka škola za fizičku kulturu koja 1973 prerasta u fakultet, danas Kineziološki. 1962. se izdvaja Visoka defektološka, od 73 Fakultet, danas Edukacijsko rehabilitacijski. Iste '62 izdvojio se i Stomatološki fakultet, a 1997. i Zdravstveno veleučilište. Tom širenju medicinskog obrazovanja zagrebački je Fakultet dao ključni doprinos. Tome treba dodati i presudnu ulogu našeg fakulteta pri osnivanju medicinskih studija u Sarajevu (1944, odnosno 1946.), Skoplju 1947, Tuzli 1976, Banja Luci 1978 i Mostaru 1997. Rad na osnivanju tolikih institucija svjedoči o snazi i samoprijegoru djelatnika našega Fakulteta, ali je našim kadrovi-

Organizacija izvrsnosti

Unutarnja izgradnja samog Fakulteta djelo je generacija. Današnji ustroj sadrži: dvije podružnice - Hrvatski institut za istraživanje mozga i Školu narodnog zdravlja A.Štampar - te ustrojbene jedinice: nastavne (34 katedre sa 6 vijeća predmeta, 46 klinika i 13 kliničkih zavoda, 4 kabineta, nastavne baze i 27 suradnih ustanova diljem Hrvatske) znanstvene (13 zavoda, 12 centri, laboratoriji i odsjeci), dva centra izvrsnosti i stručne ustrojbene jedinice (tajništvo i knjižnica). Harmonizacija ovako kompleksne fakultetske strukture omogućila je da istraživanja na području biomedicinskih znanosti postanu temelj nastavnog i znanstvenog razvoja Fakulteta. Do danas, svrstali smo se među malobrojne koji potiču razvoj translacijskih znanosti te pomažu u prijenosu znanja i tehnologija od istraživačkih laboratorija i kliničkih istraživanja do industrije. Uz posvemašnju internacionalizaciju našeg rada i unutar sveučilišnu suradnju u

području biomedicine, s našim jezikoslovcima surađujemo i na unaprjeđenju medicinskog nazivlja i razvoja hrvatskog kao jezika znanosti.

Rađanje nacionalne elite

Sa svojim podružnicama i centrima izvrsnosti godišnje publiciramo 1100 do 1200 znanstvenih radova u bazi SCOPUS, a prema Wos-u se više od 10 % radova objavi u časopisima s najvišim čimbenikom odjeka. S naše ustanove dolazi čak 22,3 % radova publiciranih na nekoj od znanstvenih institucija u RH što nas pozicionira na sam vrh znanstvenih institucija RH i čini sastavnim najzaslužnijom za pozicioniranje zagrebačkog Sveučilišta među 3 % najboljih u svijetu. Na Fakultetu se danas organiziraju i provode ovi studiji: dva Integrirana (preddiplomski i diplomski) studija medicine (na hrvatskome i engleskome), Sveučilišni diplomski studij sestinstva, tri doktorska studija (Biomedicina i zdravstvo, Biomedicine and Health Sciences, Neuroznanost). Na zagrebačkoj je Medicini do danas diplomirao 24.841 liječnik - skoro 250 godišnje! - obranjena su 3672 magisterija medicinskih

znanosti i promovirano 2566 doktora znanosti. Pred ovim brojkama valja zastati, sjetiti se društvenog značaja i ugleda liječnika da bi se shvatilo koliki je dio hrvatske elite poniknuo na našem fakultetu! A ključnim za našu današnju ustanovu smatram uvođenje novih specijalističkih studija uz svaku pojedinu specijalizaciju: jedini ćemo imati svih 49 specijalističkih studija u sklopu prihvaćenih i propisanih specijalizacija iz medicine, i to uskoro, jer smo već akreditirali njih 46.

U edukaciji nastavnika velik je napredak ostvaren uvođenjem longitudinalnog predmeta Temeljni liječničkog umijeća na kojem svake godine 40-ak nastavnika stječe komunikacijske i praktične vještine. Organiziramo 80 - 100 tečajeva cjeloživotnog obrazovanja godišnje... Od samih početaka pa sve do danas, naši su nastavnici svojim udžbenicima i stručnih knjigama obogaćivali Fakultet u svim područjima medicinskih znanosti. Danas publiciramo 30-40 nastavnih tekstova godišnje - tri udžbenika ili priručnika mjesečno! - pa naša udžbenička literatura danas na svim katedrama sustav-

Osnivači Medicinskog fakulteta

Dvorska kancelarija u Beču je 12. travnja 1918. prihvatila prijedlog Zemaljske vlade iz studenog 2017. da za osnivače Medicinskog fakulteta imenuje dr. Teodora Wickerhausera, dr. Miroslava Čačkovića i dr. Dragutina Mašeka. Profesorski je zbor 11. svibnja 1918. za dekana izabrao Miroslava Čačkovića, za prodekana Dragutina Mašeka, a Teodor Wickehauser postaje prvim profesorom kirurgije.

Miroslav Čačković

Dragutin Mašek

Theodor Wickerhauser

no prati nastavni plan i program. Posljednjih je godina uspostavljena suradnja s jezikoslovcima s ciljem unaprjeđenja medicinskog nazivlja i uvođenja novih izraza u hrvatski jezik U obrazovnom se smislu naš fakultet nesumnjivo vodeća ustanova Sveučilišta u Zagrebu i u Hrvatskoj.

U Domovinskom ratu

Osnovan u I svjetskom ratu, Medicinski se fakultet pred najvećim iskušenjima našao u Domovinskom ratu u kojem je dosegao i najviše zasluge za hrvatski narod i državu. Vlada je na prve znake rata osnovala Glavni sanitetski stožer RH, u kojem je djelovao veliki broj naših članova, a najvažniju su ulogu odigrali profesori Andrija Hebrang i Ivica Kostović. To je bila prva državna obrambena organizacija, koja je uspostavila integralni civilno-vojni zdravstveni sustav povezan s cjelokupnom infrastruktorom našega Fakulteta. Osnovano je sedam operativnih odjela GSS-a: za mobilne kirurške ekipe, za ratne bolnice, za preventivu, za opskrbu lijekovima, za informiranje, za istraživanje i medije sa šest odsjeka, za duševno zdravlje, za međunarodnu suradnju, za posebne intervencije i za edukaciju i vježbe. Razmjeri humanitarne krize koja je obuhvaćala ranjenike, zbjegove prognanika i izbjeglica, blokade humanitarnih konvoja, evidenciju nestalih i zatočenih, razmjenu zatočenih, identifikaciju posmrtnih ostataka... bili su toliki da rezultate možemo smatrati takoreći čudnima: ukupna je smrtnost ranjenika bila 1,4 %, nije bilo nijedne epidemije ni trovanja hranom, manje od deset slučajeva tetanu-

sa, zaraznih je bolesti uz 600 000 prognanika i izbjeglica bilo manje nego u mirovopskim uvjetima, spašeno je 7766 civila i branitelja iz 64 logora i zatvora, uspješan otpor haaškom zahtjevu da se identifikacija posmrtnih ostataka obavi na 'neutralnom terenu', Pritom naš fakultet i dan danas ima ključnu ulogu u identifikacijama (više od 80%) te u sudsko-medicinskim izvještajima i potrazi za poginulim i nestalim braniteljima i civilima. Na kraju, ali ne i najmanje važno, fascinantna je broj publiciranih radova: 371 u domaćim, 308 u stranim časopisima, 6 projekata, 47 magisterija, 36 doktorata, 28 knjiga, od čega dvije - Priručnik iz ratne medicine i udžbenik Hitna ratna kirurgija - u prvoj godini rata... Bez samoprijedora profesora i djelatnika našega Fakulteta, pri čemu ne smijemo zaboraviti naše studente koji su imali i vlastiti podstožer, malo bi što od navedenog bilo moguće. Mnoge su ratne bolnice i pojedinci za zasluge u ratu i poslijeratnom razdoblju dobili nagradu "Medicina" za posebna dostignuća u etičnosti i humanosti. fakultet i Zaključno: zaslužna imena nisam navodio, toliko ih je da ni za što drugo prostora ne bi ostalo: razlog više da još jednom preporučim našu Monografiju. A zaključnu ocjenu naši prvih stotinu godina izreći ću na najšturiji mogući način: napravili smo mnogo, a najvažnijim od svih naših doprinosa je onaj obrani hrvatske slobode u Domovinskom ratu te činjenica da smo u samo stotinu, prečesto neprohodnih godina, odgojili 25.000 - dvadeset pet tisuća! - liječnika. U budućnost gledamo s ponosom i povjerenjem!

Profesori Andrija Hebrang i Ivica Kostović 2016. prilikom dodjele nagrade Bili smo prvi kad je trebalo Hebrangovoj knjizi "Hrvatski sanitet tijekom srpsko-crnogorske agresije na Republiku Hrvatsku 1990-1995."

40 DEKANA MEDICINSKOG FAKULTETA

Miroslav Čačković
Vrhovinski 1917./19. i 1924./25.

Boris Zarnik
1919./20.

Fran Smetanka
1920./21., 1925./26., 1938./39.

Fran (Franjo) Bubanović
1921./22., 1930./31.

Emil Prašek
1922./23.

Dragutin Mašek
vitez Bosnadolski 1923./24.

Karlo Radoničić
1926./27., 1930./31., 1931./32.

Julije Budisavljević
Prijedorski 1927./28.

Albert Botteri
1928./29.

Franjo Durst
1929./30.

Sergej Nikolajevič Saltykov
1932./33.

Franjo Kogoj
1933./34., 1946./47., 1948./49., 1951./52.

Ernst Mayerhofer
1934./35.

Laza Popović
1935./36.

Ante Šercer
1936./37.
i 1942./45.

Božidar Špišić
1937./38., 1941./42., 1942./43.
i 1942./45.

Ivan Hugo Botteri
1939./40.

Andrija Štampar
1940./41.
i 1952./57.

Branimir Gušić
1945./47., 1958./59., 1959./60.

Radoslav Lopašić
1947./48.

Ivo Čupar
1949./50.

Stjepan Vidaković
1950./51.

Fran Mihaljević
1957./58.

Arpad Hahn
1960./63.

Josip Fališevac
1963./66.

Sergije Dogan
1966./70.

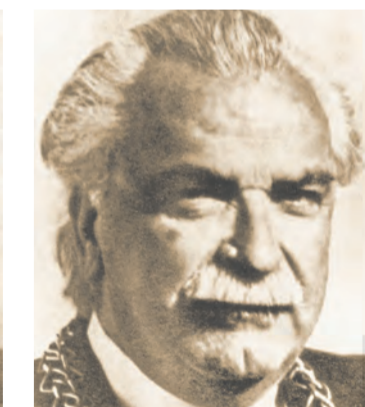
Anton Zimolo
1970./74.

Zvonimir Krajina
1974./78.

Mladen Sekso
1978./81.

Ljubomir Čečuk
1982./85.

Nijaz Hadžić
1985./89.

Želimir Jakšić
1989./90.

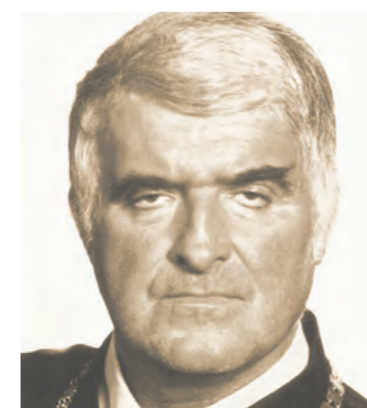
Mate Granić
1990./92.

Ivica Kostović
1992./93.

Niko Zurak
1994./98.

Zvonko Kusić
1998./2000.

Boris Labar
2000./04.

Nada Čikeš
2004./09.

Davor Miličić
2009./15.

Marijan Klarica
2015.-

Nagrade Medicina 1992. - 2017.

FAKULTETSKO VIJEĆE MEDICINSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU OD 1992. DODJELJUJE NAGRADU „MEDICINA“ U ZNAK PROMICANJE NAČELA HUMANOSTI I ETIČNOSTI U ČUVANJU ZDRAVLJA I SPAŠAVANJU Ljudskih života.

1992. Medicinski centar Vukovar
1993. Klinička bolnica Split
1994. Opća bolnica i Dom zdravlja u Vinkovcima
1995. Klinička bolnica u Osijeku
1996. Opća bolnica Dr. Josip Benčević, Slavonski Brod
1997. Opća bolnica u Dubrovniku
1998. Opća bolnica u Karlovcu
1999. Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić, Sisak
2000. Opće bolnice u Gospiću, Šibeniku i Zadru
2001. Opća županijska bolnica Pakrac
2002. Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

2003. Ghislaine Jacquier i pok. Fabienne Schmit
2004. prim. dr. Slobodan Dešković, prim. dr. mr. sc. Ivan Kujundžić, doc. Ante Čorušić, doc. Darko Chudy, dr. Mladen Predrijevac, mr. sc. dr. Mladen Lončar, dr. Juraj Njavro
2005. Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu
2006. Glavni stožer saniteta Republike Hrvatske
2007. Alain Finkelkraut
2008. prof. Anica Jušić, predsjednica Hrvatskog društva za hospicij / palijativnu skrb; Hrvatsko društvo za hospicij / palijativnu skrb; Hrvatska udruga prijatelja hospicija
2009. prof. Branko Richter

2010. doc. Dragutin Buneta
2011. dr. Vesna Bosanac, ravnateljica Opće bolnice u Vukovaru
2012. Jerry Blaskovich, dr. med., Zaklada Ana Rukavina
2013. Hrvatska gorska služba spašavanja
2014. prim. dr. Dragutin Ivanović
2015. Udruga darivatelja krvi
2016. dr. Magdalena Nardelli-Kovačić, liječnica opće medicine, Mljet
2017. Zavod za transplantaciju i biomedicinu Ministarstva zdravstva; Transplantacijski centri Kliničkih bolnica Dubrava i Merkur, te Kliničkih bolničkih centara Osijek, Rijeka i Zagreb; Hrvatska udruga „Transplant“

Tanja Watz, tajnica udruge Transplant

Prof. Željko Kaštelan

Prof. Lada Zibar

Prim. Branislav Kocman

Prof. Lidija Orlić

Doc. Igor Rudež

Jasna Brezak, dr. med.

Dr. sc. Mirela Bušić

Recept za uspješno akademsko djelovanje je prijenos znanosti u nastavu i na klinike

MEDICINSKO OBRAZOVANJE I ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE ČVRSTO SU POVEZANI

Nastavak sa 1. str.

S

uradnja s uglednim svjetskim znanstvenim i kliničkim središtima u obrazovanju mladih istraživača i u multicentričnim istraživanjima, redovita kongresna aktivnost te prepoznavanje važnosti vidljivosti i odjeka vlastitih znanstvenih rezultata u široj znanstvenoj zajednici bili su svih ovih stotinu godina ključnom zadaćom fakulteta.

U razvoju temeljnih medicinskih znanosti mogu se prepoznati barem tri faze. Prva faza obuhvaća razdoblje od osnivanja Fakulteta do kraja Drugoga svjetskog rata. Obilježavaju je organizacijsko i personalno ustrojavanje Fakulteta, kao i ustrojavanje znanstvene infrastrukture te dolazak i djelovanje već afirmiranih međunarodnih znanstvenika (Perović, Zarnik, Smetanka, Bubanović, Saltykow i dr.) pod čijim su se vodstvom znanstveno obrazovali studenti i mladi znanstveni početnici. Druga faza okvirno obuhvaća razdoblje od 1950-ih do 1980-ih godina, kad Fakultet učvršćuje svoj položaj vodeće medicinske ustanove u zemlji i afirmira se na međunarodnoj razini (Škreb, Allegritti, Krmptić, Proštenik i dr.). Razdoblje koje obuhvaća posljednjih četrdesetak godina djelovanja fakulteta obilježavaju povećani intenzitet temeljnih istraživanja, pojava i razvitak novih područja istraživanja, primjena širokog spektra novih istraživačkih metoda te povezivanje temeljnih i kliničkih istraživanja. Iskristaliziralo se nekoliko istraživačkih skupina s naglašenim interdisciplinarnim pristupom, organiziranim međunarodnom suradnjom te sa znatnom znanstvenom produktivnošću i publikacijama iznadprosječnog učinka. Pri Fakultetu djeluju dva znanstvena centra izvrsnosti: za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost te za reproduktivnu i regenerativnu medicinu (CERRM) s dvije istraživačke jedinice (biomedicinsko istraživanje reprodukcije i regenerativna medicina).

Prijenos svjetskih postignuća Medicinski fakultet i njegove klinike dali su golem doprinos razvoju hrvatske kliničke medicine. Medicinski standard u tim klinikama postupno se razvijao do razine potrebne za uvođenje i provođenje vrhunskih dijagnostičkih i terapijskih postupaka. U našu sredinu prenesena su sva važnija svjetska klinička postignuća. Nastojanje Fakulteta na objedinjenoj izvrsnosti nastave, znanosti i struke omogućili su probir vršnih stručnjaka koji su mogli odgovoriti kliničkim izazovima svoga vremena. Mnogi centri iz Hrvatske slali su svoje liječnike u klinike Fakulteta kako bi naučili i dalje prenosili kliničke vještine i znanja.

U prvoj fazi razvoja kliničkih katedri nastavnici su bili stručnjaci širokoga obrazovanja, besprije-korne profesionalne vrsnoće i velikoga javnog ugleda (Wickerhauser, Radoničić, Durst, Mayerhofer i dr.). Većina njih bili su učenicima njemačke i austrougarske medicinske škole. Njihovo je znanstveno i profesionalno djelovanje često bilo prepoznato u širim europskim, a onda i u svjetskim razmjerima. Njihovi razgranati međunarodni kontakti osiguravali su razmjenu iskustava i usporedni hod naše kliničke medicine s najboljom tadašnjom europskom praksom.

U razdoblju od Drugog svjetskog rata do 1980-tih klinike se reorganiziraju u skladu s najnovijim

gornji red: Hrvoje Mlinarić, Jure Buljević, Antonela Samardžić, Dominik Oroz, Roko Žaja, Vjekoslav Stambuk, Juraj Jug, Fabijan Jelovčić, Kristijan Lujčić, Fran Ivan Madunić, Oskar Stopar, Vid Sikirić, Matko Leović, David Horvatić, Hrvoje Saić, Toni Frgačić **drugi red:** Ivana Kale, Lea Cecelja, Mirta Šašić, Lucija Marinović, Diana Stipić, Morana Belović, Mirela Namjesnik, Marta Čuljak, Petra Bistrovic, Ivona Šarić, Ivona Šandrk, Lucija Bajkovec, Kristina Vučemilo, Anica Sabljčić, Dora Bonacin, Ana Birt **treći red:** Monika Pranjčić, Taša Radić, Tara Vuletić, Ana Ninčević, Sunčica Belošević, Katarina Dragun, Jelena Gnjidić, Karla Lisica, Lucija Milošević, Valentina Juraga, Lucija Kutija, Dora Filipović, Tena Lusavec **četvrti red:** prof. Boris Brkljačić, Toni Zekulić, dirigentica Iva Jarić, prof. Marijan Klarica, prof. Drago Batinić, prof. Davor Ježek, prof. Vesna Jureša, prof. Sven Selwerth.

načelima struke, uspostavljaju se specijalizirani odjeli, mladi liječnici upućuju se na usavršavanje u inozemne ustanove. Znanstveni način mišljenja postaje ključni pokretač kliničke medicine. Na Fakultetu u to vrijeme djeluju iznimne kliničke osobnosti poput Kogoja, Šercera, Hahna, Mihajevića, Dogana i drugih. Ono što obilježava suvremeno kliničko djelovanje Fakulteta primjena je novih tehnologija, timski pristup rješavanju problema i sudjelovanje naših nastavnika u međunarodnim kliničkim projektima i ekspertnim skupinama. Liječenje transplantacijom tkiva i organa možda ponajbolje pokazuje dosegnutu razinu kliničke medicine na Medicinskom fakultetu. Taj vrlo složeni i visoko diferentni klinički postupak najbolji je dokaz njegove snage u odgovoru na izazove suvremene medicine. Razvoj javnoga zdravstva i zdravstvene zaštite također je važna

sastavnica djelovanja Medicinskoga fakulteta. Prvi značajan korak učinjen je 1921. godine izborom Emila Prášeka za javnog redovnog profesora higijene i bakteriologije i osnivanjem Instituta za higijenu i mikrobiologiju. Kasnije će osnutkom Higijenskog zavoda sa Školom narodnog zdravlja 1926. suradnja i međusobno pomaganje postati vrlo intenzivni.

Karizmatički lider

Škola narodnog zdravlja ušla je u sastav Medicinskog fakulteta nakon Drugoga svjetskog rata čime sva njezina prethodna postignuća postaju baštinom Fakulteta. Andrija Štampar, „karizmatički lider socijalne medicine i međunarodnog javnog zdravstva“, osobnost je koja svojim djelovanjem prelazi nacionalne okvire. Njegova načela razvoja javnozdravstvenih službi i prosvjećivanja i danas su prepoznata. Nastavnici i suradnici javnozdravstvenih katedri predvo-

dili su svih ovih godina značajne javnozdravstvene projekte, poput suzbijanja različitih zaraznih bolesti te radili na razvoju sanitarnog nadzora i prevencije zaraznih i nezaraznih bolesti, zdravstvene zaštite školske djece i mladeži, zaštite okoliša i sl. Potrebno je spomenuti i različite oblike suradnje sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom. Medicinski fakultet bio je i ostao vodeće nacionalno medicinsko učilište, od diplomske preko poslijediplomske do trajne stručne izobrazbe. Uz integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij medicine na hrvatskom jeziku, od ak. god. 2003./04. započeo je studij medicine na engleskom jeziku, a od ak. god. 2011./12. sveučilišni diplomski studij sestrinstva. Do danas je diplomirao 24.841 doktor medicine. Medicinski fakultet danas obrazuje više od 60 posto svih doktora medicine u Hrvatskoj.

Osnivač srodnih fakulteta

Na poslijediplomskoj razini obrazovanja obranjena su 3672 magistrura i 2566 doktorata medicinskih znanosti što ovaj Fakultet stavlja na vodeće mjesto unutar Sveučilišta u Zagrebu i na nacionalnoj razini. Fakultet provodi i

ZNANSTVENI CENTAR IZVRSNOSTI ZA REPRODUKTIVNU I REGENERATIVNU MEDICINU

Istraživačka jedinica Biomedicinsko istraživanje reprodukcije i razvoja

Davor Ježek

Istraživačka jedinica Regenerativna medicina

Slobodan Vukičević

ZNANSTVENI CENTAR IZVRSNOSTI ZA TEMELJNU, KLINIČKU I TRANSLACIJSKU NEUROZNAKOST

Miloš Judaš

44 specijalistička poslijediplomska studija u sklopu prihvaćenih i propisanih specijalizacija iz medicine. Medicinski fakultet u Zagrebu aktivni je sudionik procesa promjena u Europskom prostoru visokog obrazovanja i to u promociji cjeloživotnog učenja, standardizaciji i harmonizaciji doktorskih studija, poticanju mobilnosti studenata i nastavnika i dr. Doprinos razvoju medicinske izobrazbe na nacionalnoj razini je velik, jer je Fakultet osnivač ili je pomagao u osnivanju svih medicinskih i većine srodnih fakulteta u Hrvatskoj. Uspješnost svih triju karika medicinskog akademskog djelovanja ogleda se u objavljenim publikacijama. Isto tako, neprekidna i brza promjenjivost medicinskoga znanja zahtijeva neprekidni doticaj s najnovijim objavljenim spoznajama. Publicistička aktivnost Medicinskoga fakulteta opsežna je i međunarodno prepoznata. Prema bibliografskoj bazi Scopus, u proteklih je pedesetak godina objavljeno 21.727 radova s adresom Fakulteta. Produkcija raste posljednjih godina, tako da se objavljuje oko 1100 radova u godini.

'Toplo rasadište znanja'

Od samoga početka snažno se poticalo izdavanje priručnika i udžbenika na hrvatskome jeziku. Najugledniji nastavnici Medicinskoga fakulteta bili su autorima udžbenika i ti su udžbenici bili kako potpora učenju tako i štivo za široki krug liječnika i ostalih zdravstvenih djelatnika. Bilo je poželjno da svaka katedra pripremi i objavi svoj udžbenik, a samo rijetko prevodili su se referentni inozemni udžbenici. Ta se tradicija održala sve do danas kad se neki od udžbenika prevode i na engleski jezik. Fakultet je dijelom bio i nakladnik priručnika. Pod okriljem Fakulteta od 1953. izašlo je časopis Radovi Medicinskoga fakulteta u Zagrebu kojega je 1992. zamijenio Croatian Medical Journal. Taj je časopis, u izdanju sva četiri hrvatska medicinska učilišta, tijekom vremena stekao znatan međunarodni ugled. Fakultet od 1946. izdaje i studentsko glasilo Medicinar. Medicinski fakultet od samoga je početka prepoznavao važnost knjižnične službe i ustrojavao je knjižnice pri svakom svom zavodu ili klinici. One su u to doba pretežito bile mjesta pristupa me-

NA MEDICINSKOM FAKULTETU OBRANJENA SU 3672 MAGISTERIJA I 2566 DOKTORATA

dicinskoj literaturi nabavljenoj iz inozemnih izvora te ispitnoj literaturi koju su pripremali nastavnici Fakulteta. Knjižnica Škole narodnog zdravlja djeluje od 1927. godine, od 1947. Središnja medicinska knjižnica, a od 1954. Medicinska knjižnica Rebro kao njezina podružnica. Sve su one objedinile na neki način zbirke i usluge manjih prethodnih knjižnica. S osnovnom zadaćom pružanja potpore nastavnom, znanstvenom i stručnom radu, fakultetske su knjižnice slijedile sve međunarodne standarde medicinskoga knjižničarstva i najbolju svjetsku praksu. Osiguravale su, sukladno vremenu i mogućnostima, neprekidni protok najnovijih medicinskih informacija, uvodile su nove usluge u rad s korisnicima, sudjelovale u nastavi, bibliografski pratile publikacijsku aktivnost Fakulteta. Danas se to djelovanje intenziviralo i modificiralo sukladno razvoju alata za pristup i pohranu informacija. Medicinski fakultet tijekom je svojih prvih stotinu godina izrastao u maleno, toplo rasadište kulture i znanja, koje uživa ugled u svem znanstvenom svijetu, kako je to priželjkivao jedan od njegovih osnivača Miroslav Čačković. Kvalitetom svoga nastavnog i znanstvenog rada jedna je od vodećih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu te najznačajnije hrvatsko medicinsko učilište s prepoznatljivim doprinosom međunarodnom prostoru visokoga obrazovanja i medicinskih istraživanja. ●

Nagradu *Zaklade Drago Perović i Jelena Krmpotić Nemanić* za najbolje studente Medicinskog fakulteta dobili su **Ivan Banovac** i **Nikola Štoković**

Nagrade za društveno koristan doprinos Medicinskom fakultetu dobile su studentske udruge **CROatian Student Summit** i **Pjevački zbor studenata MEF-a 'Lege artis'**

Nagrade za najbolje doktorate obranjene na Medicinskom fakultetu u akademskoj godini 2016./17. dobile su dr. sc. **Dora Polšek** (lijevo) i dr. sc. **Kristina Blaslov** (desno) te dr. sc. **Jelena Barbarić**

Uz brojne nastavnike Fakulteta koji su se afirmirali kao pisci, pjesnici, slikari, glazbenici, mnogi su od njih obnašali i najviše akademske i državne dužnosti:

Rektori Sveučilišta u Zagrebu

Karlo Radoničić, Drago Perović, Božidar Špišić, Andrija Štampar, Zvonimir Krajina

Predsjednici HAZU

Andrija Štampar, Ivo Padovan, Zvonko Kusić

Predsjednik Sabora Republike Hrvatske

Željko Reiner

Ministri u Vladi RH

Andrija Hebrang, Zdenko Škrabalo, Mate Granić,

Ivica Kostović, Željko Reiner,

Ana Stavljenić-Rukavina, Neven Ljubičić,

Rajko Ostojić, Mirando Mrsić, Milan Kujundžić

Dobitnici Nagrade za promicanje međunarodne suradnje zagrebačkog Medicinskog fakulteta

Prof. Mate Granić, prof. Boris Brkljačić, dobitnica Nagrade prof. **Hedvig Hricak**, pročelnica Klinike za radiologiju pri Memorial Sloan Kettering Cancer Centru u New Yorku i profesorica radiologije na Sveučilištu Cornell u SAD-u, akademik Davor Miličić

Akademik Davor Miličić, dobitnik Nagrade **Stevo Julius**, kardiolog, znanstvenik u području hipertenzijologije, dopisni član HAZU, profesor emeritus Sveučilišta Ann Arbor, SAD